

Sosialproblemløsning ved schizofreni

Avhandlingen har undersøkt forholdet mellom nevropsykologisk fungering, sosial kognisjon og sosiale problemløsningsvansker ved schizofreni.

Anja Vaskinn

forsvarte 1. april 2008 sin avhandling *The link between neurocognition and social problem-solving in normal IQ schizophrenia: An investigation of possible mediators* for dr.psychol.-graden ved Universitetet i Oslo.

Det er kjent at personer med schizofreni har vansker med hukommelse, oppmerksomhet og eksekutivfungering, og i dag regnes kognitiv dysfunksjon som et kjernekjennetegn ved schizofreni. I tillegg til at kognitive problemer er et fellestrekk for mange med diagnosen, har slike vansker også en innvirkning på hvor godt en person med schizofreni mestrer livet sitt, såkalt dagliglivsfungering. Denne avhandlingen har undersøkt mekanismene for sammenhengen mellom nevropsykologisk fungering og dagliglivsfungering ved schizofreni.

Et eksempel på dagliglivsfungering er evnen til å løse vanskelige sosiale situasjoner. I denne studien ble slik sosial problemløsning undersøkt med en rollespillstest. Testpersonen fikk se videoopptak av korte sosiale sekvenser med et interpersonlig problem, det vil si at en person hindret en annen fra å oppnå et ønsket mål. Oppgaven besto i å identifisere og beskrive problemet, foreslå løsninger og til slutt rollespille denne løsningen med testadministrator. Sammenlignet med friske kontrolldeltagere hadde ikke individene med schizofreni spesielle vansker med å identifisere slike sosiale problemer eller komme med fornuftige forslag til hvordan de kunne løses. Imidlertid hadde de store problemer med å gjennomføre sine løsningsforslag i rollespillet og lyktes således i liten grad med å løse disse vanskelige sosiale situasjonene.

Studien undersøkte også om forholdet mellom nevropsykologisk fungering og sosial problemløsning kan sies å være indirekte eller mediert av andre variabler. Sosial kognisjon, et samlebegrep brukt om de tankeprosesser som er involvert når vi bearbeider informasjon om andre mennesker, hadde blitt foreslått som en slik mulig medierende variabel. Dette ble målt med en affektpersepsjonstest, hvor man skal gjenkjenne emosjonelle uttrykk i for eksempel bilder av ansikter. Resultatene viste at affektpersepsjon fungerte som en medierende eller mellomliggende variabel mellom nevropsykologisk fungering og sosial problemløsningsevne. Det synes derfor som at noe av den effekten nevropsykologisk dysfunksjon har på grad av suksess i sosiale interaksjoner, skyldes innvirkningen på evnen til å oppfatte følelsesuttrykk hos andre eller på det å forstå sosiale kontekster.

Avhandlingen indikerer at et større fokus på sosial kognisjon og på å trene opp evnen til å takle utfordrende sosiale situasjoner kan være nyttig i arbeidet med personer med schizofreni.

Kontakt anja.vaskinn@medisin.uio.no